

ЖИТТЯ СИЛЬНІШЕ ВІД СМЕРТІ

Про катастрофу на ЧАЕС говорено і написано чимало. Але як це не прикро, з самого початку Чорнобильської трагедії ми не мали повної і достовірної інформації про її масштаби і наслідки. Ще й досі світова громадськість не має всебічного уявлення про всі аспекти катастрофи. Дехто зробив чорнобильську тему картою у політичній грі, інші намагаються применшити вплив катастрофи на навколишнє природне середовище, здоров'я людей. За політичними ігрищами якимось непомітно на другий план відійшла сама ліквідація наслідків катастрофи з її соціальними і медичними аспектами. Між тим вони досить жакливі. За десятиріччя після Чорнобиля захворюваність на рак різноманітних локалізацій лише по Києву зросла більше ніж у десять разів і сьогодні кожен сотий киянин - онкохворий. Не краща ситуація й в інших регіонах. З цієї бідю, враховуючи її масшта-

би і скрутне економічне становище, Україні одній справитися дуже важко. Але справа не є безнадійною. На думку генерального директора Київського міського онкологічного центру, заслуженого лікаря України Петра ОЛІЙНИЧЕНКА, при об'єднанні зусиль вітчизняних і міжнародних організацій та установ, прийнятті державної програми лікування онкохворих, можна зробити чимало. Вже нині 90 відсотків хворих, яким пощастило потрапити на лікування до Київського міського онкоцентру, повністю позбуваються недуги або ж лікарі значно подовжують їх життя, полегшують страждання.

Сьогодні у розмові беруть участь керівник Київського міського онкологічного центру Петро Олійниченко, завідувача відділенням відкритих ізотопів центру Ніна Полякова, кореспонденти Антон ГОНЧАРСЬКИЙ та Антон ЩЕГЕЛЬСЬКИЙ.

Антон Гончарський:
- Центр створений після Чорнобильської катастрофи і, очевидно, саме для того, щоб допомагати хворим, яких стало дуже багато у зв'язку з цією планетарною бідю?

Петро Олійниченко:
- Київський міський онкологічний центр побудований у 1990 році. Ми маємо відділення хірургічного, променевого і хіміотерапевтичного напрямів. Тобто маємо, в основному, необхідні структурні відділення, які потрібні для лікування населення Києва. Маємо непогане оснащення вітчизняного і зарубіжного виробництва. Але для того, щоб довести центр до рівня найкращих лікувальних закладів світу, нам потрібно хоча б 10 мільйонів доларів США на спорудження другого лікувального корпусу. Тоді, мабуть, ми були б на найвищому рівні у світі.

А.Г.: - Чи є подібні медичні заклади в Україні?

П.О.: - Центр збудований за індивідуальним проектом і аналогів йому немає не лише в Україні, а й у Європі. Ми маємо багато такого обладнання, яке викликає подив і захоплення навіть у наших колег з таких розвинутих країн, як США, Японія, Німеччина, Франція та інші. Тобто ми маємо що показати колегам. У центрі і добрих фахівців. У центрі поруч працюють і наукові співробітники провідних інститу-

тів України, і наші лікарі, які мають першу, а то й вищу категорію. Це дає змогу виконувати занадто складні операції по усіх локалізаціях раку, і проводити хіміотерапевтичне та радіоізотопне лікування на високому рівні.

А.Г.: - Сумна статистика після Чорнобильської катастрофи свідчить, що дуже різко зросла кількість захворювань, зокрема серед дітей.

П.О.: - Я працюю головним онкологом Києва вже 20 років і пам'ятаю, що коли прийшов на цю посаду, у місті було на обліку всього п'ять з половиною тисяч онкологічних хворих і щороку виявляли тих, що захворіли 2,5 - 3 тисячі чоловік. Сьогодні ж ми має-

мо вже понад 30 тисяч онкологічно хворих і понад 8 тисяч хворих виявляємо щорічно. Тобто, якщо порівняти статистику за десять років до Чорнобиля і через десять років після катастрофи, то по раку щитовидної залози маємо ріст майже в три рази, по захворюваності гортані - на 35 відсотків, по раку легень - на 80 відсотків; удвічі зросла захворюваність лімфатичної системи дітей.

Ніна Полякова - завідувача радіологічним відділенням відкритих ізотопів:

- Наше відділення єдине в Україні, де лікуються діти та дорослі, хворі на рак щитовидної залози. До нас приходять хворі після оперативного втручання, які вже ма-

ють метастази і лімфовузлы шиї, середньостінна та легень. Радіодотерапія у таких випадках є єдиним ефективним методом лікування. За п'ять років роботи маємо вже певні спостереження, які свідчать про те, що 97-98 відсотків пацієнтів при застосуванні таких методів лікування виживають і живуть повноцінним життям.

А.Г.: - А де ви берете радіоізотопи для лікування хворих? Вони виробляються в Україні?

Н.К.: - На жаль, Україна не виробляє їх, а закуповує в Узбекистані. Один-два рази на тиждень нам доставляють радіоактивні ізотопи спеціальним авіарейсом. Через це лікування обходиться дуже дорого. Але й без нього обійтись ніяк не можемо. Бо це єдино можливий метод лікування. Вже давно пора налагодити виробництво цього радіоізотопу, оскільки потреба у ньому не зменшуватиметься упродовж багатьох десятиліть.

П.О.: - Лікування раку щитовидної залози - це проблема не лише сьогоднішня. З плином часу вона буде ще більше загострюватися, оскільки кількість захворюваність на рак щитовидки і у киян, і у населення України буде щорічно збільшуватись. Тому вже сьогодні в Україні треба будувати республіканський центр лікування раку щито-

ЖИТТЯ СИЛЬНІШЕ ВІД СМЕРТІ

(Закінчення. Початок на 1 стор.)

видної залози. Базою для нього міг би стати Київський міський онкологічний центр, який має і відповідне обладнання, і висококваліфікованих фахівців, і досвід. Після катастрофи на ЧАЕС захворюваність на рак щитовидної залози у Києві й в Україні збільшилась у три рази. А серед дітей - більш ніж у десять разів. Але, на жаль, діти сьогодні не завжди можуть лікуватися в Україні, оскільки таке лікування коштує більше мільярда карбованців.

А.Щ.: - Петре Івановичу, чи допомагають вам якісь благодійні організації, фонди?

П.О.: - Допомагають лише окремі міжнародні організації з Німеччини, Чехії...

А.Г.: - А чи не могли б ви вказати свої контактні телефони та банківські реквізити на випадок, коли хтось із наших читачів захоче допомогти центру?

П.О.: - Охоче. Наш контактний телефон 444-68-18, факс (044) 450-74-36. Валютний рахунок: код 13697965, р/р 0074178000 у міському відділенні Промінвестбанку м. Києва. МФО - 322250. Спеціальний рахунок 13697965 за № 142201 у міському відділенні Промінвестбанку м. Києва. МФО - 322250.

А.Г.: - На превеликий жаль, оті сумні

прогнози американського доктора Гейла, що буде зростати кількість онкозахворювань, справджується.

П.О.: - Гейл сказав, що через десять років населення України вимре. Але ми вже вкотре переконуємося, що життя сильніше від смерті. Населення буде в Україні. Але буде дуже багато онкологічних хворих. І цій проблемі вже сьогодні має бути приділена дуже пильна увага. Необхідна державна програма лікування онкологічних хворих.

А.Щ.: - Петре Івановичу, ви маєте безпосередньо справу з онкологічними хворими. А хто займається виявленням тих, хто стоїть на порозі онкозахворювання?

П.О.: - Онкологічні захворювання не виникають з нічого. Ракова клітина з'являється там, де вже є передумови для її існування і розвитку. В Україні діє програма щорічних профілактичних оглядів населення у поліклініках за місцем проживання на предмет передракових захворювань. Всі кияни, у яких місцеві лікарі запідозрили рак, направляються до нас для предметного обстеження.

А.Щ.: - В останні роки в Україну почали масово ввозити найновіші агрохімікати, які вимагають високої культури землеробства і особливої обережності при застосуванні, оскільки перевищення гранично допустимих доз (а це може бути всього кілька грамів на гектар), може призвести до отруєнь навіть з генетично віддаленими наслідками. Між тим, на кожному кроці можна купити такі пестициди, як деціс, карате, харнес тощо. Продавці радять обробляти ними, зокрема, картоплю від колорадського жука. В інструкції до таких препаратів вказується, скільки крапель треба розчинити у відрі води. Але хто переконає сільську бабусю не кропити город віником і користуватись засобами індивідуального захисту, коли всі ми звикли до думки, що чим більше буде отрути, тим ліпший ефект? Чи не простежується залежність росту онкозахворювань сільського населення від появи на селі найновіших агрохімікатів?

П.О.: - Центр не займається даною проблемою, оскільки ми в першу чергу обслуговуємо киян. Але статистика мені відома. Наприклад, ми знаємо, що Полтавська область майже не ушкоджена наслідками Чорнобильської аварії. Але у сільськогосподарському відношенні ця область одна з найбільш передових в Україні і на її землях чи не найперше з'являлися усі нові агрохімікати. А сьогодні населення Полтавської області не менше всіх інших хворіє на рак різних локалізацій. А по раку легень і шкіри Полтавщина лідує в Україні.

А.Щ.: - Ви розповідали, що в центрі

зібране найновіше, нерідко унікальне обладнання. Скажіть, будь ласка, за яким принципом воно підбиралося і чийого виробництва?

П.О.: - Підбиралось за принципом цільності. У нас є обладнання вітчизняного виробництва, японське, німецьке, голландське, англійське - з усіх передових країн світу. Ми маємо такі унікальні апарати, які є навіть не в кожному передовому госпіталі країни-виробника. Наприклад, голландська комп'ютерна гама-камера, якою ми лікуємо киян, - є лише у трьох госпіталах Стокгольма. Недавно я був у США. Там відвідав шість госпіталів. І лише в одному бачив такий найновіший апарат ультразвукової діагностики, яким працюємо ми. Зараз купуємо у Японії для радіологічного відділення апарат фермотрон вартістю 1 мільйон 250 тисяч доларів США. Ведемо переговори про закупівлю лінійного прискорювача вартістю 5,5 мільйона доларів США. Це нам досі вдавалось завдяки підтримці управління охорони здоров'я і мера міста. Сподіваюсь, що і новий мер онкологічну службу буде поважати і підтримувати. Тривалий час у нас побутує думка, що якщо людина онкологічно хвора, то на ній можна ставити хрест. Це не так. Я вже казав, що у нас в місті більше тридцяти тисяч онкохворих на обліку, і половина з них живуть з цієї хворобою вже десять і більше років після проведеного нами лікування. Не лише живуть. А продуктивно працюють, забувши, що у них рак. Сьогодні у Києві на кожних сто чоловік припадає один онкологічно хворий.

А.Г.: - Петре Івановичу, скільки хворих одночасно може прийняти ваш центр?

П.О.: - Близько 650 одночасно: 450 у звичайному і 200 у денному стаціонарі. Протягом року ми виконуємо до п'яти тисяч занадто складних операцій і лікуємо 12-13 тисяч хворих. У поліклініці проходять обстеження до 60 тисяч пацієнтів на рік. Наше лабораторне обладнання дозволяє протягом 40 хвилин передіти чи хворіє та чи інша людина на рак.

А.Щ.: - Діагностичне обладнання такого класу потребує, напевне, недешевих реактивів зарубіжного виробництва. Де ви берете кошти на їх придбання?

П.О.: - Дійсно, вартість такого аналізу у десять разів перевищує ту суму, яку держава виділяє на добує утримання одного середнього хворого в стаціонарі. Якби не фінансова підтримка держадміністрації міста та головного територіального медичного об'єднання Києва, усього цього ми б не мали.

А.Щ.: - Петре Івановичу, свого часу мені доводилося спілкуватися з головним дитячим гінекологом МОЗ України професором Олєю Крупко-Большовою. Вона розповідала про те, що навіть новонароджені дівчатка можуть хворіти на ті ж самі хвороби, що й дорослі жінки. Напевне, це поширюється і на онкозахворювання. Якщо це так, то хто і де займається їх лікуванням?

П.О.: - Ми, звичайно. Не дивлячись на те, що через стрімкий ріст захворюваності на рак, який можливо було передбачити в часи проектування і будівництва центру, ми вже давно переросли себе і потребуємо негайного розширення. Щоб створити належні умови для лікування і обстеження онкохворих і запровадити цілий ряд таких методів лікування, які досі в центрі не застосовуються, нам необхідно мати не менше 1200 ліжок онкологічного стаціонару. Але будувати другу чергу центру немає за що. У міста нема коштів на таке будівництво. Правда, із скрутного становища можна було б вийти, якби нам передали дев'ятиповерхову будівлю одного з підрозділів Українського наукового центру радіаційної медицини, яка розташована поруч з центром. Всеодно вона зараз не діє. А там можна буде розмістити не лише дитяче відділення онкоцентру.

На жаль від одних побажань нічого не зміниться. Для того, щоб вирішити питання створення дитячого відділення та інших підрозділів, віднесених на другу чергу онкоцентру, потрібне взаєморозуміння Міністерства охорони здоров'я України та Київської міської державної адміністрації, наша з вами підтримка лікарів, які у цей скрутний час намагаються робити все можливе і неможливе для врятування життя навіть безнадійно хворим жертвам Чорнобилья. А такими, на жаль, у будь-який день можемо стати всі ми.

До друку підготував
Антон ЩЕГЕЛЬСЬКИЙ.